

Stedelijk beleid en sociale cohesie in twee herstructureringswijken

Erik van Marissing
Urban and Regional Research Centre Utrecht

Centrale vraagstelling

Hoe en onder welke omstandigheden leidt samenwerking binnen het beleid van stedelijke herstructurering tot verschillende vormen van sociale cohesie en hoe kunnen mogelijke valkuilen daarbij worden vermeden?

Aanpak 2003 - 2004

- Literatuurstudie (sociale cohesie, urban governance en stedelijke herstructurering)
- Beleidsnota's, statistieken, informatiefolders, websites, etc.
- Interviews met sleutelpersonen
- Overleg met begeleidingscommissie (Staedion, WoonbronMaasoevers)

Dimensies van sociale cohesie

- Gedeelde waarden en normen (normen- en waardencomponent)
- Sociale contacten (gedragscomponent)
- Binding met de buurt (belevingscomponent)

Vormen van sociale cohesie

- Horizontale cohesie (bewoners onderling)
- Verticale cohesie (bewoners en beleidsmakers)
- Institutionele cohesie (beleidsmakers onderling)

Effecten van het beleidsproces op vormen van sociale cohesie

	Bedoeld	Onbedoeld
Positief	Kortlopende projecten	"Slechte plannen"
Negatief	Niet van toepassing	"Gated partnerships"

Onbedoeld positief (1/2)

“Op het moment dat het rustig is en dat de sociale cohesie echt in orde is dan zul je ook zien dat je maar weinig terug krijgt (...) maar wanneer je zegt: ‘hier gaan we 180 meter hoog bouwen’ zegt de één: ‘Utrecht doet eindelijk mee in de Randstad’ en de ander zegt: ‘zijn ze nou helemaal besodemieterd!’ En dan gebeurt er weer wat. (...) Als je een gemeenschappelijke vijand kunt creëren, dan werkt dat”

(raadslid Leefbaar Utrecht)

“ Een gezamenlijke klaagzang leidt tot een vorm van cohesie”

(Projectontwikkelaar)

Onbedoeld positief (2/2)

“Je kunt ontzettend goed sociale cohesie bevorderen in een wijk door met slechte plannen te komen”

(Voorzitter Raadscommissie Zuid, Utrecht)

“De samenhang is misschien nog groter geworden bij sommige groepen, doordat bijvoorbeeld de gemeente heeft gefaald bij bepaalde beleidsuitvoeringen”

(Programmamanager integrale veiligheid, Utrecht)

Onbedoeld negatief

Je wilt een soort bewonersparticipatie op gang brengen. Dan merk je enthousiasme in een bepaald circuit (...): oudere mensen die toch redelijk lang in de wijk wonen, blank. Dat is toch eigenlijk een kader waar je mee te maken krijgt. (...) Van de bewonerszijde zie ik toch weinig nieuwe gezichten. (...) Dat is totaal niet representatief voor de samenstelling van de wijk.”

(Medewerker Dienst Stedelijke Ontwikkeling, Den Haag)

Bedoeld positief

Onze Buurt aan Zet / Hoograven aan Zet

- Korte looptijd
- Snel zichtbare resultaten
- Gaat uit van eigen capaciteit van bewoners
- Basis voor verdere samenwerking
- Duidelijke randvoorwaarden

Vervolgonderzoek

- Bewonersenquête
 - Wat vinden bewoners zelf van de sociale cohesie in hun wijk?
 - Zijn er veranderingen opgetreden?
- Interviews
 - Zijn er veranderingen opgetreden als gevolg van nieuwe beleidsprocessen?
 - Wat vinden nog niet eerder geïnterviewde personen van de sociale cohesie en van de beleidsprocessen?